

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HOÀNG VĂN THUY

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU
NHẪM PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI
Ở VÙNG VEN THÀNH PHỐ YÊN BÁI**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp
Mã số: 60.31.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn:

- 1. TS. ĐOÀN QUANG THIỆU**
- 2. TS. LÊ QUANG DỰC**

NĂM 2004

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận án này tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các cấp lãnh đạo và các cá nhân. Tôi xin chân thành cảm ơn sâu sắc và kính trọng tới tất cả các tập thể, các cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Trước hết tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Tiến sỹ Đoàn Quang Thiệu, Tiến sỹ Lê Quang Đức. Các thầy đã trực tiếp hướng dẫn tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận án này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, Ban chủ nhiệm Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, Ban chủ nhiệm Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn trường Đại học Nông nghiệp I Hà Nội - những người đã trang bị cho tôi những kiến thức quý báu và giúp đỡ tôi hoàn thành công trình này. Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ của các giáo sư tiến sỹ và cán bộ Khoa sau đại học Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên tạo thuận lợi giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện luận án.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của Ban giám hiệu Trường trung học Nông lâm nghiệp Yên Bái, phòng Công - Nông nghiệp, phòng thống kê thành phố Yên Bái, Ủy ban nhân dân, Hội nông dân các xã Tân Thịnh, Minh Bảo, Tuy Lộc, Nam Cường.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sự giúp đỡ nhiệt tình của các chủ trang trại, bà con nông dân các xã vùng ven thành phố Yên Bái trong quá trình làm luận án.

Tôi xin cảm ơn những người thân trong gia đình đã giúp tôi lúc khó khăn, vất vả để hoàn thành luận án. Tôi xin cảm ơn các bạn bè đồng nghiệp gần xa đã đóng góp nhiều ý kiến quý báu để giúp đỡ tôi hoàn thành luận án.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2004

Hoàng Văn Thủy

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nêu trong luận án là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Các số liệu trích dẫn trong quá trình nghiên cứu đều được chỉ rõ nguồn gốc.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Hoàng Văn Thủy

MỤC LỤC

	Trang
Mở đầu	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Phạm vi nghiên cứu	2
Chương 1: Cơ sở lý luận và thực tiễn về phát triển kinh tế trang trại	4
1.1. Cơ sở lý luận về kinh tế trang trại	4
1.1.1 Quá trình phát triển và khái niệm trang trại.....	4
1.1.2 Quy luật phát triển của trang trại	7
1.1.3 Những đặc trưng chủ yếu của kinh tế trang trại.....	12
1.1.4 Những tiêu chí xác định một trang trại.....	13
1.2 Quá trình hình thành và phát triển kinh tế trang trại trên thế giới và ở Việt Nam.....	15
1.2.1 Tình hình phát triển kinh tế trang trại của thế giới	15
1.2.2 Tình hình phát triển kinh tế trang trại ở Việt Nam	25
1.2.3 Vấn đề cần giải quyết với kinh tế trang trại.....	39
1.2.4. Khái quát về phát triển kinh tế trang trại tỉnh Yên Bái.....	40
Chương 2: Đặc điểm của địa bàn nghiên cứu và phương pháp nghiên cứu	43
2.1 Đặc điểm của địa bàn nghiên cứu	43
2.1.1 Đặc điểm về điều kiện tự nhiên của vùng ven thành phố Yên Bái.....	43
2.1.2 Điều kiện kinh tế xã hội vùng ven thành phố Yên Bái	48
2.2 Phương pháp nghiên cứu	51
2.2.1 Phương pháp chung	51
2.2.2 Phương pháp thu thập số liệu	53
2.2.3 Cách tiến hành phân tích, hệ thống chỉ tiêu phân tích	54
Chương 3: Kết quả nghiên cứu và thảo luận	57

3.1 Thực trạng kinh tế trang trại ở vùng ven thành phố Yên Bái	57
3.1.1. Sự hình thành và phát triển kinh tế trang trại ở vùng ven thành phố Yên Bái.....	57
3.1.2. Hiện trạng kinh tế trang trại ở vùng ven thành phố Yên Bái	59
3.1.3 Đánh giá hiệu quả kinh tế của trang trại	71
3.2 Những giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế trang trại ở vùng ven thành phố Yên Bái.....	87
3.2.1 Những quan điểm về phát triển KTTT ở vùng ven thành phố Yên Bái....	87
3.2.2 Định hướng phát triển kinh tế trang trại ở vùng ven thành phố Yên Bái	91
3.3. Những giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế trang trại ở vùng ven thành phố Yên Bái.....	94
Kết luận	102
- Tài liệu tham khảo	
- Phụ biểu	

BẢNG KÝ HIỆU CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết tắt	Nguyên nghĩa
1.	BNN	Bộ nông nghiệp
2.	BNN	Bộ nông nghiệp
3.	DT	Diện tích
4.	KTTT	Kinh tế trang trại
5.	LĐ	Lao động
6.	NL-DV	Nông lâm dịch vụ
7.	NLKH	Nông lâm kết hợp
8.	NN	Nông nghiệp
9.	PTNT	Phát triển nông thôn
10.	TBCN	Tư bản chủ nghĩa
11.	TCTK	Tổng cục thống kê
12.	TN	Thuần nông
13.	TT	Trang trại
14.	TTLB	Thông tư liên bộ
15.	XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Tên bảng biểu	Trang
Bảng 1.1: Quá trình phát triển trang trại của thế giới	9
Bảng 1.2: Quá trình phát triển trang trại ở Anh từ 1950 đến 1987	18
Bảng 1.3: Quá trình phát triển trang trại ở Pháp từ 1802 đến 1987	19
Bảng 1.4: Quá trình phát triển trang trại ở Mỹ từ 1950 đến 1998	19
Bảng 1.5: Quá trình phát triển trang trại ở Nhật từ 1945 đến 1990	20
Bảng 1.6: Quá trình phát triển trang trại ở Đài Loan từ 1955 đến 1988	21
Bảng 1.7: Quá trình phát triển trang trại ở Indonexia từ 1963 đến 1983	21
Bảng 1.8: Quá trình phát triển trang trại ở Phi lippin từ 1948 đến 1980	22
Bảng 1.9: Tình hình sử dụng lao động một trang trại ở một số nước trên thế giới	24
Bảng 1.10: Diện tích bình quân một trang trại ở một số nước trên thế giới	24
Bảng 1.11: Sự phát triển đồn điền của thực dân Pháp	28
Bảng 1.12: Kinh tế trang trại ở một số tỉnh có điều kiện nông nghiệp hạn chế	35
Bảng 1.13: Số lượng trang trại của nước ta hiện nay theo vùng và theo loại hình trang trại	36
Bảng 1.14: Diện tích đất bình quân một trang trại ở một số tỉnh.	37
Bảng 1.15: Vốn và thu nhập bình quân một trang trại	38
Bảng 1.16: Tình hình lao động của các trang trại	39
Bảng 1.17: số lượng trang trại ở tỉnh Yên Bái giai đoạn 1998 - 2002	41
Bảng 2.1: Tình hình đất đai của vùng ven thành phố Yên Bái	45
Bảng 2.2: Thời tiết, khí hậu, thủy văn vùng ven thành phố Yên Bái	47
Bảng 2.3: Tình hình lao động, nhân khẩu của vùng ven thành phố Yên Bái	49
Bảng 2.4: Tình hình giáo dục văn hoá của thành phố Yên Bái	50
Bảng 3.1: Thực trạng trang trại vùng ven thành phố Yên Bái	58
Bảng 3.2: Phân loại trang trại năm 2003 theo phương hướng sản xuất	60
Bảng 3.3: Phân loại trang trại năm 2003 theo quy mô diện tích	60
Bảng 3.4: Phân loại trang trại năm 2003 theo vốn đầu tư	62
Bảng 3.5: Phân loại trang trại năm 2003 theo thu nhập	63
Bảng 3.6: Tình hình sử dụng đất đai của trang trại năm 2003	64

Bảng 3.7: Tình hình nhân khẩu và lao động của trang trại năm 2003	66
Bảng 3.8: Vốn, tư liệu sản xuất bình quân một trang trại	68
Bảng 3.9: Tình hình tiêu thụ sản phẩm của trang trại năm 2003	70
Bảng 3.10: Kết quả sản xuất và hiệu quả kinh tế của các loại hình trang trại.	71
Bảng 3.11: Kết quả sản xuất và hiệu quả kinh tế của trang trại thuần nông theo quy mô diện tích.	73
Bảng 3.12: Kết quả sản xuất và hiệu quả kinh tế của trang trại nông lâm kết hợp theo quy mô diện tích.	75
Bảng 3.13. Kết quả sản xuất và hiệu quả kinh tế của trang trại nông lâm dịch vụ theo quy mô diện tích.	76
Bảng 3.14. Kết quả sản xuất và hiệu quả kinh tế của trang trại thuần nông theo quy mô vốn sản xuất.	78
Bảng 3.15. Kết quả sản xuất và hiệu quả kinh tế của trang trại nông lâm kết hợp theo quy mô vốn sản xuất.	79
Bảng 3.16. Hiệu quả và kết quả sản xuất của trang trại nông lâm dịch vụ theo quy mô vốn sản xuất.	80
Biểu 01: Tình hình tiêu thụ sản phẩm qua 2 năm	85
Biểu 02: Phân tích số liệu	85

HỆ THỐNG CÁC BẢNG PHỤ BIỂU

STT	Tên phụ biểu
1	Phụ biểu 01: Tình hình đất đai các trang trại vùng ven TP. Yên Bái
2	Phụ biểu 02: Tình hình lao động của trang trại ở vùng ven TP. Yên Bái
3	Phụ biểu 03: Thu nhập chi phí của các trang trại vùng ven TP. Yên Bái.
4	Phụ biểu 4: Cơ sở vật chất phục vụ sản xuất của các trang trại.
5	Phụ biểu 05: Dự đoán thị trường một số loại sản phẩm khu vực vùng ven thành phố Yên Bái
6	Phụ biểu 06: Phiếu điều tra các trang trại vùng ven thành phố Yên Bái

MỞ ĐẦU

1. TÍNH CẤP THIẾT CỦA ĐỀ TÀI

Trang trại hình thành và phát triển từ rất lâu ở nhiều nước trên thế giới, kinh tế trang trại ngày càng tỏ ra là loại hình tổ chức sản xuất nông nghiệp hợp lý, phổ biến, nhiều nhà kinh tế dự đoán trang trại là loại hình tổ chức sản xuất nông nghiệp chủ yếu trong tương lai.

Nước ta là nước sản xuất nông nghiệp có tới 76,5% dân số ở nông thôn, muốn phát triển kinh tế phải chú ý đặc biệt tới phát triển nông nghiệp, đặc biệt là phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hoá.

Nước ta đã hình thành và phát triển kinh tế trang trại khi có chính sách đổi mới kinh tế của Đảng đi vào cuộc sống. Mới ra đời và phát triển nhưng kinh tế trang trại đã khơi dậy tiềm năng đất đai, lao động, vốn trong dân cư để đầu tư phát triển nông nghiệp, nông thôn, góp phần thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp.

Tuy đã đạt được nhiều thành tựu nhưng hiện nay kinh tế trang trại cũng đang gặp nhiều khó khăn cần phải tiếp tục nghiên cứu như: quyền sử dụng đất, chuyển đổi đất đai cho các trang trại, đầu tư hỗ trợ vốn, vay vốn và vấn đề tư cách pháp nhân của trang trại, kiến thức sản xuất kinh doanh của chủ trang trại đã ảnh hưởng đến kết quả sản xuất. Tính ổn định, bền vững của kinh tế trang trại, vấn đề đầu ra cho sản phẩm và các chính sách vĩ mô của Nhà nước nhằm tạo điều kiện cho kinh tế trang trại phát triển.

Để giải quyết những vấn đề thực tế đang đặt ra với kinh tế trang trại cần phải có quá trình tìm hiểu phát triển kinh tế trang trại, từ thực tế phân tích, đánh giá những ảnh hưởng, những ưu điểm, những tồn tại để tìm ra hướng đi đúng, phù hợp với quy luật của kinh tế trang trại ở từng khu vực, từng vùng, từng địa phương.